Rago nasjonalpark

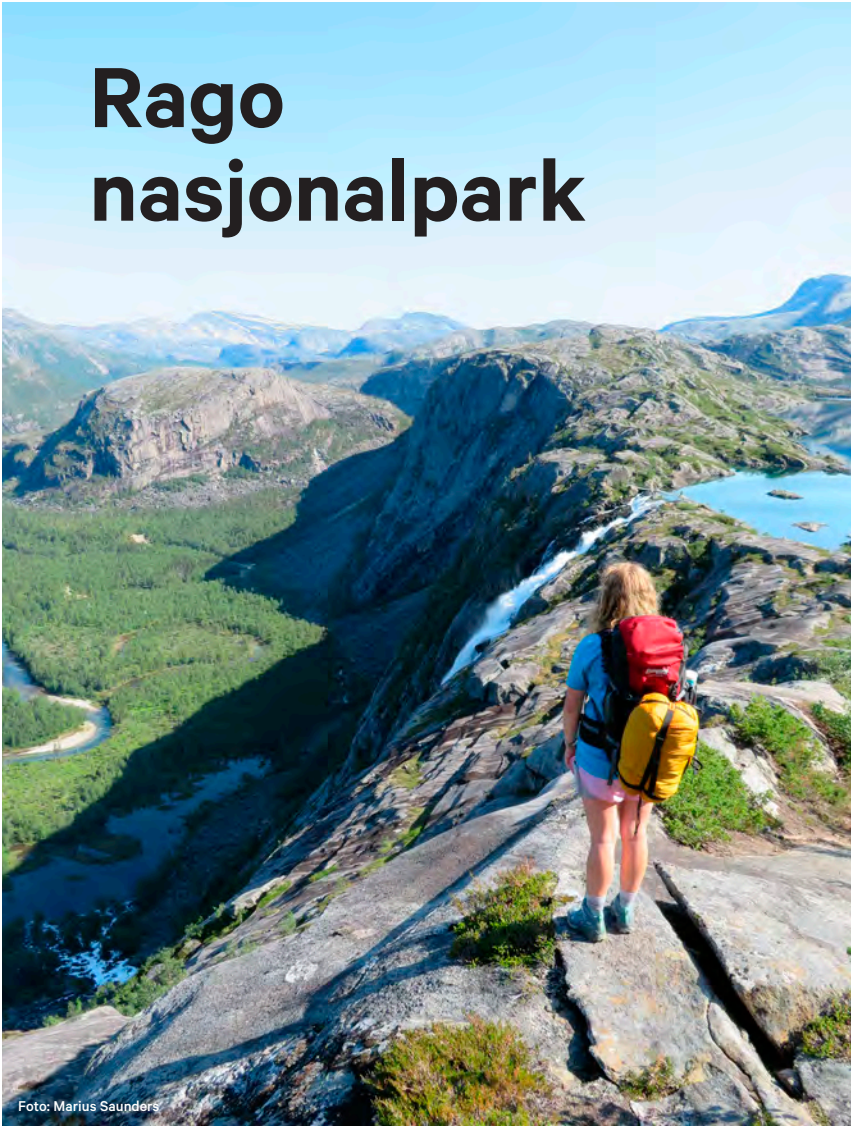
Foto: Marius Saunders

Rago nasjonalpark

Kart og informasjon
Velkommen inn i
Norges nasjonalparker

Velkommen til Rago

Her kan du nyte en bit av Nordlands villmark, gå gjennom ville og frodige daler med tordnende fosser eller oppleve stillheten i den storslagne høyfjellsnaturen. Alle som besøker Rago nasjonalpark vil få store naturopplevelser, uansett årstid og uavhengig av værforhold. Rago har, i motsetning til de svenske nasjonalparkene over grensa, et typisk kystklima med mye nedbør, kalde somrer og varme vintrer.

Rago er kontrastfylt og kan by på stille skoger og glattskurte fjellformer, forrevne klipper og tordnende fosser. Terrenget er utfordrende og turen blir fort lengre enn den ser ut til på kartet. Dette har gitt opphav til det lokale utrykket; «Ragomila». Derfor bør du beregne ekstra god tid i Rago.

Rago nasjonalpark er en av de eldste nasjonalparkene i Norge. Allerede i 1971 ble Rago nasjonalpark vernet for å representere et uberørt nordlandsk fjellandskap med egenartet dyreliv i grenseområdet mot den svenske nasjonalparken Padjelanta.

Litlverivassforsen er den mest spektakulære av fossene og pryder forsiden av denne brosjyren. Den beste utsikten får du fra Grisryggen hvor du kan du nyte utsikten over den mektige fossen, den stilleflytende elva nede i dalen og det krystallklare Litlverivatnet.

Rago nasjonalpark grenser til den svenske nasjonalparken Padjelanta, som videre grenser til Sarek- og Stora Sjöfallet nasjonalpark. Sammen utgjør disse nasjonalparkene et av de største sammenhengende villmarksområdene i Europa. Områdene er viktige for ivaretagelsen av biologisk mangfold og for å sikre villmarksnatur.

Rago har lange tradisjoner knyttet til samisk bruk og det finnes mange samiske kulturminner i nasjonalparken. Reindrifta bruker fortsatt området aktivt.

Rago har stor verdi for lokale som bruker området, men den lille nasjonalparken midt i Nordland er også godt kjent ute i den store verden. Blant de internasjonale besøkende i Rago nasjonalpark er det mest sannsynlig at du vil møte folk fra Tyskland og Tsjekkia, men du kan møte folk fra alle verdenshjørner som er innom Rago på sin Norgesferie.

Krystallklart fjellvann hvor du kan bade, fiske og hente drikkevann.

Myr og gammel furuskog kan være både vakker og viktig for det biologiske mangfoldet.

Opplevelser

Rago nasjonalpark er for deg som vil oppleve ekte villmark i en storslagen natur. En tilnærmet inngrepsfri natur gir opplevelser som du seint vil glemme. Her må du klare deg på egenhånd, men du finner merkede stier og bruer over de største elvene.

Jakt og fiske

Nasjonalparken er et godt jaktområde om naturopplevelsen er like viktig som utbyttet. Litt spesielt for Rago er at det kun er åpnet for jakt på fjellrype, lirype, hare, rødrev og mink.

Du kan fiske i hele nasjonalparken. Litlverivatnet, Storskogvatnet og Sølvskardvatnan er forholdsvis gode fiskevann. Her er det mulig å leie båt gjennom Fauske og Sørfold jeger- og fiskeforbund (FSJFF). Husk jakt- og fiskekort.

Overnatt i Rago

Det er få overnattingsmuligheter i nasjonalparken, men Statskog har to hytter åpne for allmennheten. Det er fire sengplasser på Storskogvasshytta og to sengeplasser i Ragohytta. Sørengamma står i tillegg åpen, og tilbyr ly for vær og vind. FSJFF tilbyr også overnatting i Storskoghytta ved Storskogvatnet og i Fjellrosen ved Litlverivatnet. Disse er låst og må leies på forhånd. Det er forøvrig gode muligheter for å slå opp teltet i hele nasjonalparken.

Dagstur til Litlverivassforsen

Turen til utsiktspunktet på Grisryggen mot Litlverivassforsen er en fin dagstur. Da parkerer du på Litjsand, og følger stien 5,5 km og 400 høydemeter til utsiktspunktet. Herfra vil du oppleve Ragos flotteste utsikt.

Ragorunden med overnatting

“Ragorunden” er den mest populære turen i Rago. Fra Lakshol kan du følge merket sti i en runde på 23 km. Turen starter utenfor nasjonalparken, fortsetter gjennom en trang dal, langs en elv. Opp Nordskaret er det bratt og ulendt, og videre mot Storskogvatnet er det småkupert. Her er det viktig at du følger stien. Ferden går videre mot Sølvskardvatnan og Litlverivatnet, over Grisryggen og ender ved Litjsand, 2 km fra der du startet. Turen kan også gjøres i motsatt retning. Det er tre hengebroer over de største elvene, og flere bløte områder er klopplagte. Vi anbefaler å overnatte ved Storskogvatnet, som er halvveis på Ragorunden.

Storskogforsen er halvveis på Ragorunden, bare 200m fra Storskogvasshytta.

I Litlverivatnet kan du få knallrød og delikat røye.

I Rago er det enkelt å finne et fredelig sted å slå opp teltet.

Fakta & informasjon

Rago nasjonalpark ble opprettet i 1971 og er 171 km^2.

Hvor ligger Rago nasjonalpark?	I Sørfold kommune i Nordland fylke
Hvordan kommer jeg meg dit?	**Med buss:** For rutetider se 177nordland.no. Det er 5 km gange fra busstoppet "Trengsel" til Litjsand eller Lakshol. **Med bil:** Ta av fra E6 til Fv 617. Avkjøringen er skiltet med Rago nasjonalpark. Kommer du fra sør vil avkjøringa komme brått på rett etter Tennflågtunnelen. Deretter følger du veien i 5 km. Ladestasjon el-bil i Straumen og ved Kobbelv vertshus.
Nasjonal turistveg	Helgelandskysten
Besøkssenter nasjonalpark	Besøkssenter nasjonalpark Nordland *nordlandsnaturen.no*
Utkikkspunkt	Grisryggen/Litlverivassforsen Strøksnes
Planlegg turen	*norgesnasjonalparker.no, ut.no, godtur.no* Jakt og fiskekort: *Inatur.no*
Verneområder i nærheten	Sjunkhatten nasjonalpark, Laksågaosen naturreservat, Trolldalsvatnet naturreservat Padjelanta nasjonalpark i Sverige
Turistinformasjon	nordlandsnaturen.no visitbodo.com
Forvaltning og oppsyn	Midtre Nordland nasjonalparkstyre nasjonalparkstyre.no/Midtre-Nordland/, Statskog Fjelltjenesten Fauske

MILJØ-
DIREKTORATET

Skipnes.no M-154-0 | 2019

Plante- og dyreliv

I naturen henger alt sammen, og det skrinne jordsmonnet i Rago preger hele næringskjeden fra plante til rovdyr. I Rago er det først og fremst det spektakulære landskapet og de frådende fossene som tar pusten fra deg, men kanskje er du heldig og får se kongeørna eller fossekallen i sitt naturlige element?

Dyr

Ragos villmark gir leveområder for flere av våre store rovdyr. Jerven har fast tilholdssted her, og finner seg godt til rette i de utilgjengelige fjellområdene. Jerven har god luktesans og kan lukte seg fram til åtsler og kadaver over store avstander. Gaupa spiser normalt ikke åtsler og foretrekker kjøttet ferskt. Gaupa streifer innom Ragos grenser, og er en smygjeger i skogen. Med et sylskarpt syn er den spesielt aktiv på natta, og i snørike områder har den et fortrinn med sine store poter som nærmest fungerer som truger.

Fugler

I de frodige innslagene av løvskog hekker det spurvefugler, og orrfuglen har faste spillplasser i furuskogen rundt Storskogvatnet. Bjørkeskogen kan enkelte år inneha gode bestander av lirype, og lengre opp i fjellet lever fjellrypa sitt barske liv. På snaufjellet kan man også se heipiplerke, snøspurv og steinskvett. I de bratte fjellsidene hekker både kongeørn og fjellvåk, og i tilknytning til rennende vann finner man fossekallen - Norges nasjonalfugl. Det er mange vann i Rago, og her hekker det smålom, storlom, strandsnipe og kvinand blant annet.

Planter

Tynt og næringsfattig jordsmonn gir relativt fattige, men likevel varierte vegetasjonstyper. I Rago dominerer furua, med frodige lunger av løvskog innimellom. Oppover liene mot skoggrensa overtar fjellbjørka gradvis. Floraen i Rago bærer ellers preg av det kystnære klimaet: kalde, fuktige somre og milde vintre. Derfor finner man fjellplanter som fjellfiol, fjellmarikåpe, kongsspir og rosenrot helt nede i dalbunnene. Det spesielle klimaet fører også til at flere arter har sin østligste utbredelse i Rago. Et eksempel er den vakre planten rome, som er sjelden så langt øst, men vanlig på myrene rundt Storskogvatnet.

Skog og sopp

I Rago finner man stedvis svært gammel furuskog og mye død ved. Dette gir gode livsbetingelser for blant annet sopp. Det er dokumentert 20 rødlista sopparter i den gamle furuskogen, blant annet taigakjuke, drueskinn og marmorjodskinn. Rago regnes derfor som et av landets viktigste områder for bevaring av barksopp.

Fjellrypa er en av få arter som lever i høyfjellet året rundt.

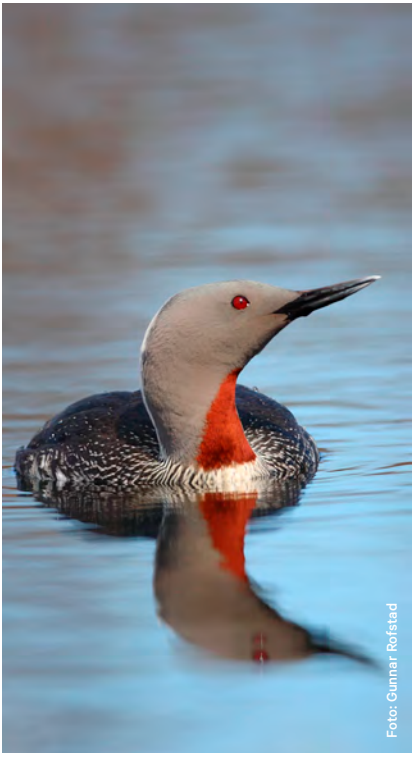

Smålommen er en god dykker som kan være opp til 90 sekunder under vann.

Fjellpryd er tilpasset livet i fjellet, og er særlig utsatt for temperaturøkning.

Jerven er vårt største mårdyr og trives i utilgjengelige områder.

Historie og kultur

Rago fremstår relativt uberørt med få synlige inngrep, men området har likevel blitt utnyttet av mennesker opp gjennom tidene. Særlig samene har benyttet naturressursene i Rago. Under søket etter mineralforekomster på begynnelsen av 1900-tallet ble heller ikke Ragofjellene unntatt. Sporene etter samisk bruk og gruvedrift kan i dag beskues som kulturminner i nasjonalparken.

Reinbeite og samisk bruk

I flere hundre år har Rago vært transportetappe og beite for rein, og nasjonalparken brukes fortsatt aktivt som beiteland. Vi kan finne ulike kulturminner etter samisk bruk, som steingjerder og rester etter lavvoer. I Rago er det også funnet spor etter gamle samiske barneleker – små inngjerdinger laget av stein, hvor barna lekte at de samla rein.

Linnés reiser gjennom Lappland

Naturforskeren, legen og den moderne taksonomiens far, Carl von Linné, vandret gjennom Lappland i 1732, for å studere og samle planter. I Rago fikk han to samiske følgesvenner.

Linné var imponert over samene, og beskrev at de hadde jernhelse. Linnés studier i Lappland ble publisert i 1737. «Flora Lapponica» inneholdt ny kunnskap for vitenskapen, og for første gang ble de todelte vitenskapelige artsnavnene på latin tatt i bruk, slik som *Diapensia lapponica* (fjellpryd).

Gruvedrift i Ragotoppen

Under 1. verdenskrig førte stigende priser til økt interesse for mineral-forekomstene i Rago. I 1916 ble det satt i gang leting etter malm, sølv og sink rundt Ragotoppen. Arbeiderne bodde i Ragobrakka. Brakka er nå revet, men restene holder historien i live. Gruvedrift så langt unna sivilisasjonen var hardt arbeid, og mineralene måtte bæres ut på ryggen Ragomil etter Ragomil.

Kulturminne som viser hvordan barna lekte at de samlet rein.

Velkommen inn, ta vare på naturen

Velkommen på tur i nasjonalparken! Her er det rom for mange om vi tar hensyn til folk og naturen rundt oss. Nasjonalparkene er det beste av norsk natur. Vernet bidrar til å ta godt vare på landskapet og mangfoldet av dyr og planter. Slik kan vi fortsette å samle gode turminner også i framtida.

Allemannsretten. Du kan gå der du vil på beina og på ski. Det oppfordres til å følge merket sti, da terrenget utenfor stien kan være svært utfordrende, men også for å ta vare på naturen. Du kan slå opp teltet der du vil så lenge det er over 150 meter fra bebodd hytte.

Bær og sopp. I Rago kan du plukke bær og sopp, men ikke planter.

Kulturminner er beskyttet mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes. Det er mange samiske kulturminner i Rago. Disse er fredet og skal kun påvirkes av naturlige prosesser. Det samme gjelder restene etter Ragobrakka.

Søppel. Husk å rydde opp etter deg og ta med deg søppel hjem.

Bål kan du tenne mellom 15. september og 15. april, og resten av året på steder der det åpenbart ikke kan føre til brann. Bruk etablerte bålplasser eller tenn bål der det ikke setter varige spor. Benytt nedfalt kvist og medbragt ved. Det er ikke tillatt å hugge trær, eller bruke ved fra hyttene.

Jakt og fiske. Statskog selger både jakt- og fiskekort. I Rago kan du fiske ørret og røye, og jakte lirype, fjellrype, hare, rødrev og mink. Jakt på annet vilt som orrfugl, storfugl og elg er ikke tillatt.

Hund i nasjonalparken. Hunden er velkommen med på tur. Fra 1. april – 20. august skal alle hunder holdes i bånd. Du bør ha i tankene at i Padjelanta nasjonalpark på svensk side er det kun tillatt med hund fra 1. januar- 30. april.

Rein i nasjonalparken. Ikke oppsøk rein, de er ikke tamme husdyr og kan bli stresset av mennesker. De er spesielt sårbare under kalvingen fra slutten av april til midten av juni.

Framkomstmiddel med motor er i forbudt i nasjonalparken.

Klær og utstyr. I fjellet kan været skifte fort. Enkelte partier langs Ragorunden har også noe utfordrende terreng. I tillegg blir harde bergarter glatte i regn og fuktig vær. Du må selv vurdere vær og føre, form og ferdigheter. Forbered deg med egnede klær og utstyr.

God planlegging gir gode turopplevelser!

Rago
nasjonalpark

Kartinformasjon Rago nasjonalpark

Velkommen inn i naturen

Dette er et kart utviklet for merkevaren Norges nasjonalparker. Alle norske verneområder, uavhengig av vernekategori, er en del av denne merkevaren. Disse kartene er utviklet ut fra kunnskap om hvordan verneområdet blir brukt og hvilke områder som er sårbare for besøk - grunnlaget for besøksforvaltningen. Dette kartet er ikke et turkart, men gir deg en oversikt over tilbudene i det aktuelle verneområdet og området rundt.

Startpunkt
Lakshol

Ved Lakshol finner du informasjon, vannklosett og parkeringsplass og her kan du starte Ragorunden eller gå til Storskogvatnet. Det er viktig at du parkerer på parkeringsplassen, og ikke langs veien eller på private eiendommer. Veien er trang, og om du parkerer langs den kan bilen være i veien for utrykningskjøretøy.

Startpunkt
Litjsand

Ved Litjsand kan du parkere om du skal opp til Litlverivassforsen. Her er det informasjon, utedo og en gapahuk.

Informasjon

Når du skal ha informasjon er det beste å snakke med lokalkjente. Stikk innom Kobbelv vertshus eller Øyra camping. Du oppfordres også til å besøke Nordland nasjonalparksenter i Saltdal. Her kan du se kunst og naturutstilling, og lære mer om alle nasjonalparkene i Nordland.

Statskog eier to hytter, én ved Storskogvatnet og én mot svenskegrensa — Ragohytta. Disse er ulåst og åpne for alle. Ved Storskogvatnet og ved Litlverivatnet har FSJFF hytter som kan leies. Disse er låst, for bestilling og mer informasjon se FSJFF sine nettsider. Nøkkel hentes i Straumen etter avtale. Rago er for øvrig en fin plass å telte – husk at hyttene kan være opptatt.

- Parkering
- Gjestebrygge
- Bussknutepunkt
- Informasjon
- Severdighet
- Serveringssted
- Enkel servering
- Badeplass
- Overnatting
- Turisthytte ubetjent
- Tilrettelagt camping
- Åpen bu
- Gamme
- Utkikkspunkt
- Fotopunkt
- Sommerstier

Kartdata: ©Kartverket, ©Miljødirektoratet
Kartografi: ©Miljødirektoratet, ©2286moh